



Dnevna rutina v vrtcu in njen pomen za razvoj predšolskega otroka



Jurka **Lepičnik Vodopivec**
Maja **Hmelak**

Jurka Lepičnik Vodopivec

Prof. dr. Jurka Lepičnik Vodopivec je redna profesorica in raziskovalna svetnica na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem. Opus njenega pedagoškega dela je izjemno obsežen in dinamičen, saj predavana študentom na dodiplomskem, podiplomskem in doktorskem študiju doma in v tujini. Njeno raziskovalno delo je osredotočeno na poučevanje profesionalnega razvoja in kompetenc vzgojiteljev ter učiteljev, okoljsko vzgojo in vzgojo za trajnostno prihodnost, vzgojo za medije, pedagoško komunikacijo, prikriti kurikulum ter subjektivne teorije. Je avtorica več kot 100 znanstvenih in strokovnih prispevkov, objavljenih v Sloveniji in v tujini. Je avtorica učbenikov in drugih gradiv za študente, učitelje in vzgojitelje ter aktivna raziskovalka v mnogih raziskovalnih skupinah s področja zgodnjega učenja in poučevanja.

Maja Hmelak

Dr. Maja Hmelak je izredna profesorica za področje pedagogike na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru. Na področju pedagoškega dela pozornost posveča teoriji vzgoje in predšolski pedagogiki, različnim vidikom pedagoške komunikacije in sodelovanju staršev ter vzgojiteljev. Na znanstvenem področju se raziskovalno ukvarja s preučevanjem celotnega zgodnjega otroštva kot tudi profesionalnim razvojem vzgojiteljev predšolskih otrok. Je avtorica in soavtorica znanstvene monografije, znanstvenih člankov, delov znanstvenih in strokovnih monografij, strokovnih člankov, recenzij. Še posebej se osredotoča na področja komunikacije, sodelovanja, stresa, konfliktov, kompetenc, tabu tem, tiskanih medijev, medgeneracijskega in medkulturnega povezovanja ter kakovosti.

Dnevna rutina v vrtcu in njen pomen
za razvoj predšolskega otroka

Knjižnica Ludus · 26 · ISSN 2536-1937
Urednica zbirke · Silva Bratož



Dnevna rutina v vrtcu in njen pomen za razvoj predšolskega otroka

Jurka Lepičnik Vodopivec
Maja Hmelak



**Dnevna rutina v vrtcu in njen pomen
za razvoj predšolskega otroka**

Jurka Lepičnik Vodopivec

Maja Hmelak

Recenzenta · Kiril Barbareev in Aleksandra Šindić

Lektoriranje · Davorin Dukič

Oblikovanje naslovnice · Tina Cotič

Oblikovanje in tehnična ureditev · Alen Ježovnik

Knjižnica Ludus · 26 · ISSN 2536-1937

Urednica zbirke · Silva Bratož

Izdala in založila · Založba Univerze na Primorskem

Titov trg 4, 6000 Koper

www.hippocampus.si

Glavni urednik · Jonatan Vinkler

Vodja založbe · Alen Ježovnik

Naklada · 200 izvodov

Koper · 2020

© 2020 Univerza na Primorskem

*Izid monografije je finančno podprla Javna agencija
za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz sredstev
državnega proračuna iz naslova razpisa
za sofinanciranje znanstvenih monografij*

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

373.2

LEPIČNIK-Vodopivec, Jurka

Dnevna rutina v vrtcu in njen pomen za razvoj predšolskega
otroka / Jurka Lepičnik Vodopivec, Maja Hmelak. – Koper :

Založba Univerze na Primorskem, 2020. –

(Knjižnica Ludus, ISSN 2536-1937 ; 26)

ISBN 978-961-293-030-1

1. Hmelak, Maja, 1982–

COBISS.SI-ID 40374019

Kazalo

- 1 Uvod · 7**
- 2 Otrokove pravice kot izhodišče sodobnega pojmovanja in delovanja vrtcev · 9**
 - Kurikulum za vrtce · 12
- 3 Splošne zakonitosti in značilnosti otrokovega razvoja · 17**
 - Dejavniki otrokovega razvoja · 19
 - Nevropsihološki razvoj otrokove sposobnosti za odnose · 25
 - Struktura osebnosti otroka · 25
 - Temperament otroka · 26
 - Otrokov značaj · 27
 - Socializacija · 28
 - Proces separacije in individualizacije · 30
 - Navezanost otroka na starše · 32
 - Vloga družine pri razvoju otroka · 35
- 4 Opredelitev in pomen dnevne rutine oz. dnevnega reda v vrtcu · 51**
- 5 Prikriti kurikulum kot element dnevne rutine · 57**
 - Prostor delovanja prikritega kurikula in njegov širši družbeni pomen · 58
 - Vloga nezavednega v vzgoji · 61
 - Dejavniki prikritega kurikuluma · 67
 - Načela, ki se navezujejo na prikriti kurikulum · 69
 - Elementi prikritega kurikuluma · 71
 - Prehod otrok iz vrtca v šolo · 103
 - Vloga in pomen interakcije v vrtcu · 107
- 6 Zaključek · 115**
 - Literatura · 119
 - Recenziji · 129
 - Povzetek · 133

Uvod

Vrtec je eno najpomembnejših okolij v predšolskem obdobju otrok. Je institucija, v katero so vključeni predšolski otroci, hkrati pa tudi njihovi starši in širše socialno okolje. Nekateri ljudje ob besedi vrtec pomislijo predvsem na varstvo otrok. Vendar vrtec ni le zavod za varstvo otrok, ampak veliko več. Predšolsko obdobje je odločilno za otrokov socialni, telesni in duševni razvoj ter posledično za nadaljnje življenje. Otrok v vrtcu pridobiva znanja, spretnosti, navade, predvsem pa oblikuje svojo osebnost. K vsemu temu na neki način pripomore javno veljavni program – kurikulum. *Kurikulum za vrtce* (Dolar Bahovec, 1999) je nacionalni dokument, sprejet leta 1999.

Pomembno vlogo v vrtcu ima tudi prikriti kurikulum (angl. *hidden curriculum*). Obstajajo različne teorije, kaj prikriti kurikulum sploh je. Vse pa pod tem pojmom razumejo vse, kar se otrok nauči in pridobi v vrtcu, ne da bi pri tem šlo za popolnoma načrtovan cilj učenja. E. Dolar Bahovec in Kodelja (1996) pravita, da so to nenadzorovani vplivi vsakdanjega življenja v vrtcih, različni rituali in prakse, ki se odvijajo po nenapisanih pravilih ravnanja in vedenja. L. Marjanovič Umek idr. (2001) navajajo, da otroci prikrita pričakovanja vzgojiteljev zaznavajo in se nanje mnogokrat odzovejo močnejše kot na odkrite, načrtovane zahteve. K. Bregar Golobič (2004a) ugotavlja, da ima prikriti kurikulum socializacijsko funkcijo. To pomeni, da posameznika oblikuje s posredovanjem norm in vrednot, s pomočjo katerih in znotraj katerih se ureja, uri in disciplinira posameznikovo vedenje v skupini. Prikriti kurikulum otroke v vrtcu prilagaja institucionalnemu življenju. Iz tega izhaja, da je pomemben dejavnik prikritega kurikuluma prav dnevna rutina. Za predšolske otroke, še posebej za mlajše, je pomembno vsakodnevno zaporedje dogodkov. Otroci s tem pridobijo okviren občutek za čas (Bregar Golobič, 2004b). Dnevna rutina, čeprav je tiha in prikrita, otrok ne uči nič manj kot sama kurikularna vsebina. Lahko bi trdili, da uči celo učinkoviteje. Rutina na nek način otroke usposobi, da že vnaprej predvidijo, kaj se bo zgodilo, omogoča pa jim tudi nadzor nad dogajanjem v posameznih delih dneva (Bregar Golobič, 2004a).

Pomembno vlogo pri tem imata interakcija in komunikacija. »Oblikovanje otrokove osebnosti je pogojeno tudi z interakcijo med njim in okoljem. Pri tem so glavni nosilci otrok sam, starši in vzgojitelji. Zato je pomembno, da pri načrtovanju življenja in dela otrok v vrtcu sodelujejo otroci, starši in vzgojitelji.« (Kunič, 2003, str. 16)